

ศาสนา (RELIGION)

รองศาสตราจารย์ ดร. คุณหญิงอารมณี ฉนวนจิตร

ความหมายของศาสนา

- เรื่องที่เกี่ยวข้อง ผูกพันกับพระเจ้า
- คำสั่งสอน
  - สั่ง = บังคับต้องทำตาม ใครฝ่าฝืนมีโทษ เช่น พระวินัย (ศีล)
  - สอน = ชักชวนให้ทำตาม ใครปฏิบัติตามจะเป็นผลดี เช่น ควรมีเมตตากรุณา ส่วนนี้ คือ (ธรรม)

ลักษณะคำสอน

๑. จริยธรรม ศีลธรรมทั่วไป ละชั่วทำดี เพื่อความสงบสุข
๒. อำนาจเหนือประสาทสัมผัส เช่น อำนาจพระเจ้า-เทวนิยม อำนาจพรหม อเทวนิยม
๓. จุดหมายสูงสุดของชีวิต
  - นิพพาน → พุทธ
  - โมกษะ → เซน
  - ไปอยู่กับพระเจ้า → อิสลาม

๔. ศาสนกิจ คือ กิจที่ศาสนิกของศาสนาต้องปฏิบัติ

อุปสมบท	→	พุทธ
สารภาพบาป	→	คริสต์
ทำละหมาด	→	อิสลาม

องค์ประกอบของศาสนา

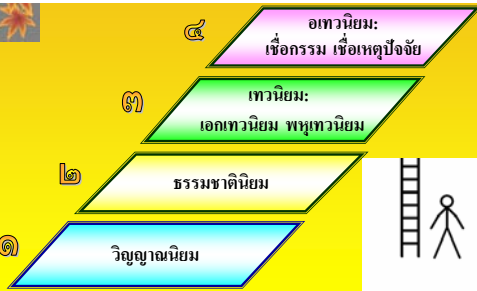
๑. ศาสดา
๒. คัมภีร์ทางศาสนา
๓. นิกบวช
๔. สถานที่ของผู้สืบต่อศาสนา หรือประกอบกิจ
๕. ปุชนิยัตถุ หรือปุชนียสถาน

คุณลักษณะรวมของทุกศาสนาว่าด้วยสิ่งใด

๑. สิ่งเคารพสูงสุด

๒. หลักคำสั่งสอน

วิวัฒนาการของศาสนา

7

ทวีปที่เป็นบ่อเกิดทางศาสนา คือ ทวีปใด

ศาสนาโซโรอัสเตอร์ + ศาสนาบาไฮ	→	อิหร่าน
ยูดา คริสต์	→	ปาเลสไตน์
อิสลาม	→	ซาอุดีอาระเบีย
พราหมณ์ พุทธ เซน ลีข	→	อินเดีย
เต๋า ขงจื้อ	→	จีน
ชินโต	→	ญี่ปุ่น

8

ประเภทศาสนาแบ่งเป็นที่ประเภท

๑. ธรรมชาติเทวนิยม
๒. เทวนิยม
  - เอกเทวนิยม → คริสต์ อิสลาม
  - ทวิเทวนิยม → โซโรอัสเตอร์
  - พหุเทวนิยม → พราหมณ์

9

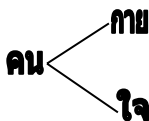
คุณค่าของศาสนา

๑. เป็นศาสนาที่เก่าแก่ที่สุด มีบันทึกที่เก่าแก่ที่สุด
๒. เป็นบ่อเกิดของศาสตร์ทั้งหลาย
  - ประติมากรรม
  - ศิลปกรรม
  - รัฐศาสตร์
  - เศรษฐศาสตร์
  - วัฒนธรรม
  - วิทยาศาสตร์

10

คุณค่าของศาสนา

๑. เป็นมารดาแห่งกัลยาณธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี กฎหมาย
๔. เป็นตัวช่วยให้เข้าใจสภาพความจริงของมนุษย์ มากกว่าศาสตร์อื่น

11

คุณค่าของศาสนา

๕. เป็นบ่อเกิดแห่งภราดรภาพ ทำให้คนนับถือศาสนาเดียวกันเป็นพี่น้องกัน
๖. เป็นตัวช่วยยกระดับจิตใจมนุษย์
๗. เป็นแสงสว่างนำทางชีวิต
๘. ช่วยให้เห็นเสรีภาพ (ภายใน)
๙. เป็นเครื่องประกันสังคม
๑๐. ช่วยสร้างคนให้เป็นคนดีแท้
๑๑. เป็นมมสงบในโลกแห่งความวุ่นวาย

12

ทำไมคนจึงนับถือศาสนา?

ศาสนาเป็นเครื่องมือที่มนุษย์ใช้สนองตอบความต้องการทางจิตใจ เพื่อ

- บรรเทาความกลัว
- สอนตอบจินตนาการ
- ยกตนให้สูงกว่าพวกอื่น
- แสวงหาความเจริญสูงสุด
- หลักคำประกันตนให้เป็นปกติสุข

13

ชนิดของศาสนา

๑. ศาสนาที่ตายแล้ว

๒. ศาสนาที่ยังมีชีวิตอยู่

14

ศาสนาที่ตายแล้ว

ศาสนา	หลักคำสอน
๑. อียิปต์โบราณ	มีชาติหน้า นรก สวรรค์ บาป บุญ คุณ โทษ ตายแล้วเกิด อาศัยร่างเก่าเป็นสื่อ .∴ จึงสร้างมัมมี่ สร้างปิรามิด
๒. กรีกโบราณ	เป็นความเชื่อ ธรรมชาติ เทวนิยม เทพสถิตย์ตามธรรมชาติ
๓. เซลติก (เยอรมัน)	พหุเทวนิยม: ทำพิธีกรรมตามเทพเจ้าประจำวงศ์

15

ศาสนา	หลักคำสอน
๔. เม็กซิโกโบราณ	ความเชื่อแบบเอกเทวนิยม พหุเทวนิยม นับถือพระอาทิตย์ •ให้เสื้อผ้าแก่คนเปลี่ยน •ให้อาหารแก่คนหิว •ดูแลคนเจ็บป่วย •ห้ามล่วงเกินผู้หญิง
๕. เปอร์โบราณ (อินคา)	ธรรมชาติ เทวนิยม พิธีล้างบาป สารภาพบาป บูชายัญ
๖. สุมาเรียน อัครคาถีย์ (เมโสโปเตเมีย)	นับถือเทพเจ้า

16

ศาสนา	หลักคำสอน
๗. ศาสนาบาบิโลเนีย อัสซีเรียโบราณ (เมโสโปเตเมีย) ปัจจุบัน คือ อีรัก	นับถือเทพเจ้า ธรรมชาติ เทวนิยม ศาสนาทาง การเมือง มีแต่พระเจ้าไม่มีพระคุณ •สร้างปฏิทินสุริยคติ แบ่งเวลา 1 ปีเป็นเรเดียน •สร้างเครื่องมือดวงวัด •สร้างตัวหนังสือ •มีปรัชณีย์ - โหราศาสตร์
๘. ศาสนาฮิตไทต์ (Hittites) (แถบทะเลเมดิเตอร์เรเนียน)	ศาสนาพหุเทวนิยม

17

ศาสนาที่ยังมีชีวิต

18

๑. ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู (Brahmanism-Hindunism)

นับถือเทพเจ้า 3 ประเภท

๑. ประเภทประทับบนสวรรค์
๒. ประเภทประทับในอากาศ
๓. ประเภทประทับบนพื้นโลก

19

ศาสนาพราหมณ์ แบ่งเป็นยุค

๑. ยุคพระเวท (ความรู้เกี่ยวกับเทพเจ้า) 1,000-100 ปีก่อน พุทธศักราช พระเวทเป็นคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ที่สุด ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ
  ๑. **ฤคเวท** – บทสวดสรรเสริญเทพเจ้า
  ๒. **สาમเวท** – บทสวดทำนองเสนาะขับกล่อมเทพเจ้า เพื่อจะได้ประทานพร เป็นบทร้อยกรอง
  ๓. **ยજุรเวท** – บทสวดสำหรับประกอบพิธีกรรม เป็นบทร้อยแก้ว**อาถรรพ์เวท** – ว่าด้วยเวทมนต์ คาถาอาคม

20

พระเวท ประกอบด้วย ๔ ส่วนคือ

๑. **มนตร์** คือ มนต์ บทสวดสำหรับสรรเสริญเทพเจ้า
๑. **พราหมณะ** คือ กฎเกณฑ์ คำอธิบายในการสวดและทำพิธีกรรม
๒. **อาร์ตยณะ** คือ หลักคำสอนที่ลึกซึ้งเรื่องมนุษย์ โลก ชีวิตรัตน และปรมาตมัน
๓. **อุปนิษัท** คือ ปรัชญาอันเป็นแก่นสารในเรื่องต่าง ๆ

21

๒. ยุคพราหมณ์: 100 ปีก่อนพุทธศักราช เป็นพวกพหูเทวนิยม แบ่งวรรณะเป็น 4 พวก เป็นพวกทำพิธีกรรม แบ่งเป็น ๒ ยุค ได้แก่

๑. ยุคมหากาพย์: รามายณะ
๒. ยุคสุตตร

๓. ยุคฮินดู: พ.ศ. 700 เชื่อว่าพระพรหมเป็นนามธรรม ควรเปลี่ยนเป็นรูปธรรม

22

หลักคำสั่งสอนของศาสนาพราหมณ์

- สอนให้มีความเมตตากรุณาต่อกัน
  - การให้ปัน
  - การต้อนรับด้วยความเอื้ออารี
  - ไม่พึงทำให้ผู้อื่นบาดเจ็บ
  - การไม่ทำร้ายใคร

23

หลักคำสั่งสอนของศาสนาพราหมณ์

- สอนให้มีขันติ
- สอนถึงหน้าที่ของทุก ๆ คน: การไม่ทำร้าย มีสัจจะ ไม่ลักขโมย เว้นความโกรธ เว้นความละโมภ เว้นความกำหนัดยินดี
- สอนถึงหลักปฏิบัติต่อกัน: ปฏิบัติต่อผู้อื่น เหมือนปฏิบัติต่อตนเอง

24

หลักคำสอนของศาสนาพราหมณ์ (ต่อ)

- สอนวิธีหาความสุขและรู้เท่าทันความจริง
  - ความสุขที่สมบูรณ์ เกิดจากจิตที่ปราศจากความอยาก
  - คนฉลาด คือ คนที่สามารถควบคุมอารมณ์ภายในไม่ให้ตกไปในอารมณ์ (ภควัทคีตา)
  - ไม่เศร้าเกิน ตีใจเกิน ไม่หวั่นไหว (ภควัทคีตา)
  - การกระทำที่ไม่ยึดมั่น ปราศจากความอยาก ทำเพื่อหน้าที่ ไม่ใช่เพื่อความรัก ความเกลียด และกำไร (ภควัทคีตา)

5

หลักคำสอนของศาสนาพราหมณ์ (ต่อ)

- สอนว่าวิญญาณเป็นอมตะ
ตาย ↔ เกิดใหม่ (ภควัทคีตา)
- ทำหน้าที่ บิดามารดา ↔ บุตร
- ทำหน้าที่ ครูอาจารย์ ↔ ศิษย์
- ทำหน้าที่ สามี ↔ ภรรยา
- ทำหน้าที่ นาย ↔ บ่าว
- ทำหน้าที่ ราชา ↔ ราษฎร

26

สรุปลักษณะพื้นฐานของศาสนาพราหมณ์-ฮินดู

๑. สลับซับซ้อน แตกต่างทางความเชื่อ-การปฏิบัติ
๒. เป็นพหุเทวนิยม เอกเทวนิยม อเทวนิยม
๓. เชื่อในความศักดิ์สิทธิ์ของพระเวท
๔. เชื่อว่าคนประกอบด้วย
กาย + ใจ
กาย → มตะ
ใจ → อมตะ

7

สรุปลักษณะพื้นฐานของศาสนาพราหมณ์-ฮินดู (ต่อ)

๕. ใจ หรือวิญญาณเป็นอมตะ ถือเอาร่างใหม่
๖. สังสารวัฏ คือ การเวียนว่ายตายเกิด
๗. โมกษะ เป็นจุดหมายสูงสุด ปราศจากทุกข์

28

ภควัทคีตา

ภควัทคีตา (สันสกฤต: **भगवद्गीता**, อ่านว่า "พะคะ-วัต-คี-ตา") เป็นชื่อคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ของศาสนาฮินดู โดยเฉพาะสำหรับนิกายไวษณพหรือผู้ที่ยกย่องพระวิษณุ (พระนารายณ์) เป็นพระเจ้าสูงสุดชื่อคัมภีร์ ภควัทคีตา (ภควต + คีตา) แปลว่า "บทเพลง (หรือลำนำ) แห่งพระผู้เป็นเจ้า" นำเรื่องราวส่วนหนึ่งมาจากมหากาพย์มหาภารตะ ประกอบด้วยบทกวี 700 บท

29

คัมภีร์ภควัทคีตาว่าด้วยหลักธรรม 2 ประการ คือ

๑. **หลักอภิปรัชญา** ว่าด้วยเรื่องอาत्मันว่ามีสภาพเป็นสัตว์ที่เที่ยงแท้ถาวร ไม่มีใครฆ่าหรือทำลายได้
๒. **หลักจริยศาสตร์** ว่าด้วยธรรมะหรือหน้าที่ของกษัตริย์ คือ หน้าที่รบเพื่อทำลายล้างอธรรม และผดุงศีลธรรมโดยไม่หวังผลตอบแทน

30

๒. ศาสนายูดา (Judaism)

ศาสนาที่ถือเอกเทวนิยมที่ยังมีชีวิตอยู่
เกิดก่อน พ.ศ. 957-657 ก่อนพุทธกาล (Buddha Era)

หลักคำสอน: มาจากบัญญัติ ๑๐ ประการ (ของศาสนา
คริสต์ อิสลาม และยูดา)

๑. สอนให้มีความเมตตากรุณาต่อกัน
ให้ทาน มีระดับดังนี้

31

หลักคำสอนของศาสนายูดา

๘. ให้อย่างเต็มใจ ช่วยให้ผู้รับช่วยตนเองได้

๙. ให้อย่างเต็มใจ ทั้งผู้ให้และผู้รับต่างไม่รู้จักกัน

ให้อย่างเต็มใจ ไม่ต้องขอร้อง ผู้รับไม่รู้จักผู้ให้ แต่
ให้รู้จักผู้รับ

ให้อย่างเต็มใจ ไม่ต้องขอร้อง ไม่รู้ตัวผู้ให้หรือผู้รับ

ให้อย่างเต็มใจ โดยไม่ต้องขอร้อง รู้จักทั้งผู้รับผู้ให้

๑. ให้อย่างเต็มใจด้วยมือ+ใจ แต่เมื่อถูกขอร้อง

๒. ให้อด้วยมือ+ใจ (ไม่เต็มใจ)

๑. ให้อด้วยมือ

32

หลักคำสอนของศาสนายูดา (ต่อ)

๒. สอนให้สุภาพอ่อนโยน
๓. สอนให้ระมัดระวังคำพูด
๔. สอนให้อยู่ด้วยความรัก
๕. สอนให้เห็นความสำคัญของพี่น้อง
๖. สอนให้ควบคุมอารมณ์
๗. สอนให้รักความยุติธรรมและความซื่อสัตย์

33

หลักคำสอนของศาสนายูดา (ต่อ)

๘. สอนถึงการพิพากษา วินิจฉัยความ และ การ
ลงโทษ
๙. สอนถึงความสำคัญของตนเอง
๑๐. สอนถึงผู้หญิง
๑๑. สอนให้นับถือบิดามารดาและผู้ใหญ่
๑๒. สอนให้ยึดธรรมเป็นสำคัญ
๑๓. สอนถึงวิถีชีวิตของคณาฉลาด

34

คำสอนทั่วไป

- ให้อะไรใครไม่ต้องจำ แต่รับอะไรจากใครจะลืมไม่ได้
- เน้นเรื่องความยุติธรรมเป็นอย่างมาก
- ผู้สั่งสอนที่ดีที่สุด คือ จิตใจ ครูที่ดีที่สุด คือ เวลา
หนังสือที่ดีที่สุด คือ โลก

35

หลักความเชื่อและจุดหมายสูงสุดในศาสนายูดา

- ศาสนาประเทานแก่ชาวยิว
- เป็นเอกเทวนิยม คือ พระยะโฮวาห์
- มีเทวดายู่มากมาย
- วิญญาณเป็นอมตะ
- ส่งเสริมให้ทำพิธีกรรม
- คัมภีร์สูงสุด คือ คัมภีร์ Torah
- มี ๓ นิกาย
- มีกล่องเล็ก ๆ ติดไว้ที่เสาประตูบ้าน เรียกว่า เมซุซาห์

36

ยูดายเป็นเอกเทวนิยม นับถือพระเจ้าองค์เดียว

37

๓. ศาสนาโซโรอัสเตอร์

- เกิดในประเทศอิหร่าน
- เป็นศาสนาของจักรวรรดิเปอร์เซีย
- ได้รับการยกย่องจากนักปราชญ์ชาวกรีก เช่น นักปรัชญา เพลโต อริสโตเติล
- ใช้คำว่า โซโรอัสเตอร์ = ปัญญา

38

สูญหายไป เพราะ?

๑. การรุกรานของ Alexander the great บังคับให้เผ่าคัมภีร์ และให้นับถือศาสนากรีกแทน
๒. ศตวรรษที่ ๑๗ อิสลามยึดครองอิหร่าน บังคับให้นับถือศาสนาอิสลาม

39

หลักคำสอน

- สอนให้เมตตา กรุณา
สิ่งจะเป็นคุณธรรมข้อแรก ข้อที่สอง คือ ทาน
บาปหนักที่สุด คือ การพูดเท็จ
- สอนถึงคุณค่าของความซันหมั่นเพียรและคุณธรรม
- สอนถึงความสำคัญของมนุษย์
ความมีอิสระที่จะเลือกเอาระหว่างความดีกับความชั่ว

40

หลักคำสอน

- สอนถึงความสำคัญของคนผู้ประพฤติธรรม
- สอนให้ทำดีต่อคนดี และต่อต้านคนชั่วและศัตรู
- สอนให้แต่งงาน ไม่ส่งเสริมเพศนักบวช
- สอนถึงหน้าที่ของมนุษย์ทุกคน

41

หลักคำสอน (ต่อ)

หน้าที่ของมนุษย์มี ๓ อย่าง คือ

๑. ทำศัตรูให้เป็นมิตร
๒. ทำคนชั่วให้เป็นคนดี
๓. ทำคนโง่ให้ฉลาด

42

หลักคำสอน (ต่อ)

จงสร้างนิสัย ๔ อย่าง คือ

๑. เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่บุคคลตามสมควร
๒. มีความยุติธรรม
๓. เป็นมิตรต่อทุกคน
๔. กีดกันอสังค์ย์ออกไปจากตัวอย่างจริงจัง

13

หลักคำสอน (ต่อ)

➤ สอนถึงกรรม

๑. ความชั่วตอบแทนความชั่ว
๒. ความดีตอบแทนความดี
๓. ความเทือกทอนให้เกิดโทษชั่วชีวิต
๔. ความจริงทำให้ชีวิตสูงส่ง

44

หลักคำสอน (ต่อ)

➤ คำสอนทั่วไป

๑. ความสัตย์ ความอ่อนน้อมถ่อมตน ความเป็นผู้ว่าง่าย เป็นเรื่องพึงปฏิบัติ
๒. ความยากจนเพราะชื่อเสียง ดีกว่าความมั่งคั่งอันเนื่องมาจากทรัพย์สินของผู้อื่น
๓. นักพรตต้องไม่โลภ นักรบต้องไม่รุกรานใคร ต้องไม่ทำลายสัตตญา ไม้อ้อวด และไม่แสดงอำนาจ

5

สรุปคำสั่งสอนของศาสนาโซโรอัสเตอร์

๑. คิดดี (Humata)
๒. พุดดี (Hakhata)
๓. ทำดี (Hvarshata)

46

เทพเจ้าของศาสนาโซโรอัสเตอร์

(ไม่ให้ความสำคัญด้านพิธีกรรม)

๑. เทพแห่งความดี → พระอหุระ มาซตะ
ไฟเป็นสัญลักษณ์ของพระอหุระ มาซตะ
๒. เทพแห่งความชั่ว → พระอหริมัน

ปัจจุบัน ศูนย์กลางศาสนาโซโรอัสเตอร์อยู่ที่บอมเบย์

47

๔. ศาสนาชินโต (Shintoism)

(ประเทศญี่ปุ่น)

ชิน - เซน = เทพเจ้า

เต้ = ทาง

- ไม่มีคำสอนที่แน่นอน
- ไม่มีคัมภีร์ที่ตายตัว
- เป็นศาสนาพหุเทวนิยม

48

คำสอนที่ปลูกใจให้ชาวญี่ปุ่นเป็นชาตินิยม

- จงเคารพเทพเจ้า
- จงปฏิบัติตามทางของเทพเจ้า
- จงเคารพบรรพบุรุษ
- จงกรุณาต่อผู้อื่น
- ถือโลกเป็นครอบครัวเดียวกัน
- ปฏิบัติตนเป็นพี่น้องของคนทั้งหลาย
- ขยันในการทำงาน

49

สรุปคำสอน

๑. รักเทพเจ้า
๒. รักธรรมชาติ
๓. รักความสะอาด
๔. รักความกล้าหาญ
๕. รักความขยันหมั่นเพียร

50

ลักษณะพื้นฐาน

๑. เป็นพหุเทวนิยม
๒. บูชาบรรพบุรุษและพระเจ้าจักรพรรดิ
๓. ให้ความสำคัญต่อธรรมชาติ ความสะอาด ความกล้าหาญ และความขยันหมั่นเพียร
๔. จุดหมายสูงสุด คือ ตายแล้วเกิดเป็นเทพเจ้า

51

คำศัพท์ในศาสนา

๑. Kojiki = จดหมายเหตุ เทพนิยาย
๒. Ninongi = พงสาวดารญี่ปุ่น
๓. Yengishiki = ว่าด้วยพิธีกรรมในโอกาสต่าง ๆ
๔. Meenyoshu = ว่าด้วยกวีนิพนธ์

52

ลักษณะศาสนา

- ไม่ได้กล่าวถึงชีวิตในโลกหน้า
- ไม่มีคำสอนด้านศีลธรรมและอภิปราย
- นับถือเพื่อความเป็นบ้าน เพื่อชาตินี้

53

๕. ศาสนาเต๋า (Taoism)

ศาสนาแห่งธรรมชาตินิยมของเหลาจื้อ

หลักคำสอน:

- เต๋า เป็น นามธรรม แต่มีอยู่จริง
เป็นธรรมชาติอยู่เหนือสมมติ
ความว่างเป็นบ่อเกิดของสรรพสิ่ง = อนัตตา
สูญญตา = มหายาน หมายถึง ว่างเปล่าจากตัวตน

54

ประโยชน์ของความว่าง

ใช้ประโยชน์จากความมีและ ความว่าง

ของว่างกลางดมล้อ ทำให้ล้อหมุนรถเคลื่อนได้

มีว่างชาน ช่องว่างของถ้วยชานทำให้รับประโยชน์

ความแข็งและ ความกระด้าง เป็น พวกท้อแห่ง ความตาย

55

เต้าสอนให้:

- อยู่แบบธรรมชาติ ไม่ฝืน
- ดำรงชีวิตอย่างธรรมชาติ ไม่เติมแต่งให้ผิดไป
- มีเมตตาและเอาชนะความชั่วด้วยความดี
- มีสันโดษ ไม่โลภและเห็นแก่ตัว
- ไม่มีหายนะใดใหญ่กว่าความโลภ
- ไม่ให้รุกรานใคร

56

- สอนให้รู้จักตนเอง เอาชนะตนเอง

ผู้ที่รู้จักคนอื่น	ชื่อว่า ผู้สังเกต
ผู้ที่รู้จักตนเอง	ชื่อว่า ผู้มีปัญหา
ผู้ชนะคนอื่น	ชื่อว่า ผู้แข็งแรง
ผู้ชนะตนเอง	ชื่อว่า ผู้เข้มแข็ง
ผู้รู้จักพอ	ชื่อว่า ผู้ร่าเริง
ผู้พากเพียร	ชื่อว่า ผู้มีจิตมั่นคง

๑๗๑ (ตคก 33)

57

หลักความเชื่อและจุดหมายสูงสุดของเต้า

เชื่อว่าเต้า เป็นธรรมชาติที่ศักดิ์สิทธิ์ เป็นพลังแห่งความดีงามสูงสุด

จุดมุ่งหมายสูงสุด คือ ให้เข้าถึงเต้า โดยแบ่งเป็น 2 สาย

๑. เต้าเจี๋ย → จิตสุขสงบ รู้เท่าทันความจริง
๒. เต้าเจี๋ยว → เพื่อนประโยชน์มาใช้ด้าน อภินิหาร เวทมนต์

58

เต้าเจี๋ย → **เต้า การหาความจริง** ← เต้าเจี๋ยว

• ธรรมชาตินิยม

• ค้นหาความจริงภายใน

• ไม่ทำอะไรด้วยอุปาทาน

• รหัสนิยม

• อภินิหาร

• ความลึกลับ

↓

การค้นหาความจริง เพื่อเป็นอมตบุคคล

59

ความสัมพันธ์ระหว่างศาสนา

ศาสนาเต้า + ศาสนาขงจื้อ + ศาสนาพุทธ

↓

จีน ← **อินเดีย**

นิกายจัน (भाव)

ในชู้ปุ่น เรียก นิกายเซน

ให้ปฏิบัติตนด้วยทางจิต ประสพการณ์ของจิตจะช่วยให้เกิดปัญญา ไม่มีพิธีกรรม

เซนจึงเป็นวิถีชีวิต = เต้า

60

๖. ศาสนาเซน (Jainism)

ศาสนา คือ มหาวีระ

เกิดในอินเดีย

เซน

มาจากคำว่า
สินะ แปลว่า ชนะ คือ
การเอาชนะกิเลสของตนเอง
กิเลสเป็นตัวร้ายกาจที่สุด
เป็นเหตุแห่งการทำลาย
การเวียนว่ายตายเกิด

การถึงโมกษะ หรือนิพพานของเซน
คือ พ้นจากการเวียนว่ายตายเกิด
เซน เป็นศาสนาแห่งอหิงสา
ถือว่า การไม่เบียดเบียนกันเป็นเรื่องสำคัญมาก
อหิงสา เป็นคุณธรรมขั้นเลิศ
การนั่ง มีกำลังยิ่งกว่าการพูด

61

หลักคำสอน

คำสอนพื้นฐาน คือ ปัญจพรัต

๑. อหิงสา คือ การไม่เบียดเบียน
๒. สัตยะ คือ พูดแต่ความจริง
๓. อัศติยะ คือ ไม่ขโมย
๔. พรหมจรรย์ คือ ประพฤติพรหมจรรย์
๕. อปริครนะ คือ ไม่โลภอยากได้

62

เซนแบ่งสิ่งมีชีวิตเป็น ๒ ชนิด

๑. ชีวิตที่เคลื่อนที่ไม่ได้

: ต้นไม้ พืชต่าง ๆ

๒. ชีวิตที่เคลื่อนที่ได้ แบ่งเป็นระดับ

ตามสภาพส่วนประกอบของร่างกาย

ตั้งแต่ระดับต่ำ – สูง ดังนี้

63

ชีวิตที่มีอายุนับ ๕ อย่าง

คือ กาย+ชีวหา+ขาน+จักขุ+ โสถ เช่น สัตว์ คน

ชีวิตที่มีอายุนับ ๔ อย่าง คือ กาย+ชีวหา+ขาน+จักขุ เช่น ผี

ชีวิตที่มีอายุนับ ๓ อย่าง คือ กาย+ชีวหา+ขาน เช่น มด

ชีวิตที่มีอายุนับ ๒ อย่าง คือ กาย + ชิวหา

64

คำสอนทั่วไปของศาสนาเซน

๑. สอนให้หมั่นเมตตา กรุณา มุทิตา พละขันต์

- ☹️ กรุณาโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน
- ☹️ ยินดีกับความสำเร็จของบุคคลอื่น
- ☹️ ไม่ควรโกรธเมื่อถูกด่าว่า ออกล้นไม่แสดงออก
- ☹️ ไม่ควรส่งเสียงดังเพราะโกรธ
- ☹️ ไม่ควรเปิดใจให้ความคิดอันเป็นบาปไหลเข้ามา
- ☹️ ขันติธรรมเป็นคุณธรรมสูงสุด

65

๒. สอนถึงอำนาจกรรม

- ☹️ แต่ละคนย่อมรับทุกข์เฉพาะตัว สำหรับกรรมที่กระทำลงไป
  - ☹️ อาหารย่อมก่อเป็นเนื้อหนังได้ฉับใด กรรมนี้ย่อมก่อเป็นรูปห่อหุ้มวิญญาณก็ฉับนั้น
- ### ๓. สอนถึงความสำคัญของการหักห้ามใจ
- ☹️ ชีวิตที่ดีเกิดมีขึ้นได้ ก็โดยการหักห้ามตนเอง
  - ☹️ ตัณหาเป็นเหตุแห่งทุกข์
  - ☹️ การเอาชนะตนเองนั้นยากมาก
- แต่หากเอาชนะได้ก็เท่ากับชนะอย่างอื่นทุกอย่าง

๔. สอนถึงทางพ้นทุกข์

- ๕ สอนให้รู้ความจริง
- ๕ หลีกเลียงความโง่เขลา
- ๕ การทำลายความรัก – ความชัง เป็นทางพาไปถึงความสิ้นทุกข์

๕. สอนถึงความจริงของชีวิต

ความเกิด ความแก่ ความเสียใจ ความตาย เป็นทุกข์

- ๕ เหตุที่เกิดทุกข์ คือ ตัณหา
- ๕ ทางที่ดับทุกข์ คือ ตับตัณหา

หลักความเชื่อ และจุดหมายสูงสุด

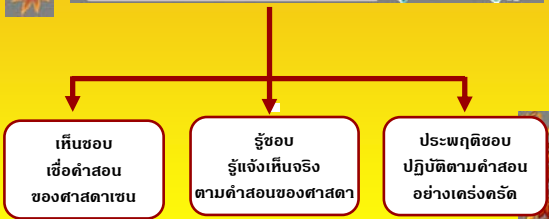
การหลุดพ้นจากกิเลส คือ จุดหมายสูงสุด

ชาวเซนปฏิบัติธรรมเพื่อเข้าถึงโมกษะ

โมกษะ คือ ภูมิที่พ้นไปจากทุกข์ ไม่ต้องเวียนว่ายตายเกิด

68

วิธีปฏิบัติเพื่อบรรลุโมกษะ

69

ลักษณะพื้นฐานของศาสนาเซน

๑. เป็นอเทวนิยม
๒. เป็นศาสนาแห่งความบริสุทธิ์ทางศีลธรรมและจิตใจ เป็นมนุษยนิยมในปัจจุบัน เป็นเทพเจ้าในภพหน้า
๓. เชื่อว่า ทุกชีวิตมีวิญญาณ
๔. เชื่อว่า วิญญาณเป็นอมตะ
๕. เชื่อว่า คนเราจะดี-ชั่ว อยู่ที่กรรม (ต่อต้านวรรณะ-การล้างบาป)
๖. สนับสนุนนักบวช
๗. เชื่อว่า โมกษะ เป็นภูมิสูงสุด

0

๗. ศาสนาพุทธ (Buddhism)

ศาสดา คือ พระพุทธเจ้า

เป็นศาสนาอเทวนิยม

ศาสนาแห่งปัญญาและเมตตาธรรม

71

หลักคำสอน

เป็นศาสนาที่มีคำสอน (ธรรม) เป็นความจริงตามธรรมชาติ มีความสอดคล้องกับวิทยาศาสตร์

วิทยาศาสตร์เจริญเท่าไร ก็ยิ่งเผยแผ่ธรรมมากขึ้นเท่านั้น โดยเฉพาะเรื่องของชีวิต เพื่อแก้ปัญหา ดับทุกข์ให้ชีวิต

ความจริงที่ไม่เป็นไปเพื่อความดับทุกข์ พระพุทธเจ้าไม่ทรงสอน

72

ลักษณะคำสอนในพระพุทธศาสนา

- รับมาจากศาสนาอื่น
  - ศีล ๕
  - เวรย่อยระดับด้วยการไม่จองเวร
- ปฏิรูป (ปรับปรุงจากศาสนาอื่น)
  - การไหว้ทิศ ด้วยการทำความดีต่อบุคคลแต่ละทิศ
  - การบูชาขี้กูดำยมา ด้วยคน ปรับเปลี่ยนเป็นทำความดี ทำนบารุง
  - การดื่มน้ำศักดิ์สิทธิ์ ปรับเป็นการพุดมีวาจา
- ปฏิวัติ (สอนตรงข้ามกับศาสนาอื่น)
  - พรานมณเฑาะ คือว่าบุชายัญได้ฤกษ์พลแรง พุทธ ถือว่า บาบ
  - พรานมณเฑาะสอนให้ยึดถือวรรณะ พุทธปฏิเสธวรรณะ
  - ทรงเชื่อกรรมมากกว่าชาติขึ้นวรรณะ
- ตั้งขึ้นใหม่ (มีหลักการของตนเองที่ทรงค้นพบ)
  - เป็นความจริง
  - ยังไม่มีใครพบ เช่น อริยสัจ ๔ ปฏิจจสมุปบาท อนัตตา

ประโยชน์ของพุทธศาสนา

เป็นไปเพื่อประโยชน์ ๓ อย่าง คือ

ประโยชน์ในชาตินี้	ประโยชน์ในชาติหน้า	ประโยชน์อย่างยิ่ง คือ นิพพาน
<ul style="list-style-type: none"> •หลักคำสอนมาก •ที่สุด เพราะคนส่วนใหญ่อยู่ในโลกนี้ 	<ul style="list-style-type: none"> •เกิดในสุคติ •ศรัทธา •ศีล •จาคะ •ปัญญา 	<ul style="list-style-type: none"> •อริยมรรค ๘ เห็นชอบ อาชีพชอบ ดำริชอบ พยายามชอบ เจรจาชอบ ระลึกชอบ การทำงานชอบ สมานชอบ

ประโยชน์ในชาตินี้ เช่น

๑. **ธรรมสำหรับการตั้งตัว มี ๔ ประการ**

- ๑. อุกุฐานสัมปทา = ถึงพร้อมด้วยความเพียร
- ๒. อารักขสัมปทา = รักษาทรัพย์ที่หาได้
- ๓. กัลยาณมิตรตตา = การคบเพื่อนดี
- ๔. สมชีวิตา = การรู้จักจ่ายทรัพย์เลี้ยงชีวิตให้เหมาะสม

๒. **ความสุขของคฤหัสถ์ ๔ ประการ**

- ๑. จากการมีทรัพย์ สำหรับเป็นหลักประกันเลี้ยงตน
- ๒. จากการจ่ายทรัพย์ มีทรัพย์ไม่ยอมใช้ก็ไร้สุข
- ๓. จากการไม่เป็นหนี้ จิตใจสบายไม่กังวล
- ๔. จากการประกอบกิจการที่ปราศจากโทษ

๓. **สิ่งที่ทำให้ชีวิตลุ่มจม คือ อบายมุข**

คนพึงหลีกเลี่ยงอบายมุข ๖ ประการ

- ๑) นักเลงผู้หญิง (ผู้ชาย)
- ๒) ดื่มน้ำเมา ยาเสพติด
- ๓) เล่นการพนัน
- ๔) ดูการละเล่น
- ๕) คบคนชั่วเป็นมิตร
- ๖) เกียจคร้านทำงาน

๔. **ธรรมสำหรับครองใจคน “สังคหัตถุ ๔”**

๕. **ธรรมที่เป็นทางแห่งความสำเร็จ “อิทธิบาท ๔”**

๖. **stonถึงธรรมซึ่งนำไปสู่ความสุข :**

สุขอ่อนยิ่งกว่าความสงบไม่มี

การไม่เบียดเบียนกันเป็นสุขในโลก

ความสันโดษเป็นทรัพย์อย่างยิ่ง

ฆ่าความโกรธได้ เป็นสุข

ผู้ประพฤดิธรรมย่อมอยู่เป็นสุขทั้งโลกนี้โลกหน้า

๓. สอนถึงความสำคัญของทุกชีวิต
๔. สอนถึงความสำคัญของขันติและเมตตา
๕. สอนถึงความสำคัญของกรรม
๑๐. สอนให้เอาชนะความชั่วด้วยความดี
๑๑. สอนถึงความสำคัญของจิต ของธรรม

๗๑

79

ลักษณะพื้นฐานของศาสนาพุทธ

๑. เป็น อเทวนิยม
๒. เป็นศาสนาแห่งการพัฒนาจริยศาสตร์
๓. เป็นศาสนาแห่งกรรมนิยม เชื้อการเวียนว่ายตายเกิด
๔. เป็นศาสนาแห่งความพอดี
๕. เป็นศาสนาแห่งการพึ่งตนเอง
๖. เป็นศาสนาที่มีจุดหมายสูงสุด คือ นิพพาน

80

คัมภีร์ในศาสนา

Primary Source หลักฐานชั้นหนึ่ง คือ พระไตรปิฎก

- พระไตรปิฎก แบ่งออกเป็น ๓ หมวด ได้แก่
  - วินัยปิฎก (ว่าด้วย วินัย ศีล พิธีกรรมทางศาสนา)
  - สุตตันตปิฎก (ว่าด้วย ธรรมะมีเรื่องราวประกอบ)
  - อภิธรรมปิฎก (ธรรมะล้วน ๆ)

81

พระไตรปิฎก	วินัยปิฎก	มหาวิภังค์	วินัยที่เป็นหลักปฏิบัติของภิกษุ
		วิภังค์ปิณฑ	วินัยที่เป็นหลักปฏิบัติของภิกษุณี
สุตตันตปิฎก	สุตตันตปิฎก	มหาจรรต	คำเป็นคำกล่าวของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
		ขุททกขรรค	พระโอวาทเป็นคำกล่าวของภิกษุสงฆ์
		นิกาย	คำกล่าวของพระสาวก
อภิธรรมปิฎก	อภิธรรมปิฎก	ศีลนิกาย	พระธรรมที่กล่าวถึงศีล
		สังยุตตนิกาย	พระธรรมที่กล่าวถึงเรื่องราวของพระสาวก
		ขุททกนิกาย	พระธรรมที่กล่าวถึงเรื่องราวของพระสาวก
อภิธรรมปิฎก	อภิธรรมปิฎก	สังขลนิกาย	พระธรรมที่กล่าวถึงเรื่องของพระสาวก
		วิภังค์	พระธรรมที่กล่าวถึงเรื่องของพระสาวก
		ชาดกนิกาย	พระธรรมที่กล่าวถึงเรื่องของพระสาวก
		ปุคคณนิกาย	พระธรรมที่กล่าวถึงเรื่องของพระสาวก
		กถาวรรค	พระธรรมที่กล่าวถึงเรื่องของพระสาวก
		ขมก	พระธรรมที่กล่าวถึงเรื่องของพระสาวก
ปิฎกาน	พระธรรมที่กล่าวถึงเรื่องของพระสาวก		

82

ศาสนาพุทธ

แบ่งเป็น ๒ นิกาย

๑. นิกายหินยาน (เถรวาท)

๒. นิกายมหายาน (มาจจริยวาท)

83

ความสัมพันธ์ระหว่างศาสนาพุทธ - พราหมณ์ - เชน

	พุทธ	พราหมณ์	เชน
เชื่อว่า กิเลสเป็นภัยที่หนักแล้ว	✓	✓	✓
เชื่อว่า อุตตมัน	✗	✓	✓
เชื่อว่า อนัตตา	✓	✗	✗
เชื่อว่า วิญญาณอมตะ	✓	✓	✓
เชื่อในพระเจ้าสูงสุด (เทวนิยม)	✗	✓	✗
เชื่อในกรรม	✓	✗	✓

- พราหมณ์ เชื่อในพระเจ้าสูงสุด คือ พระพรหม เป็นผู้กำหนดชะตาชีวิต
- พุทธ เชื่อในผู้มีพรหมวิหารธรรม คือบิดามารดาเป็นพรหมของบุตร
- เชน เชื่อในกรรมว่าเป็นตัวลิขิตชะตา

84

๘. ขงจื๊อ (ปรัชญาหรือศาสนา?)

ขงจื๊อ กล่าวถึง จริยศาสตร์ หลักประเพณีปฏิบัติ
ของมนุษย์

ทำอย่างไร มนุษย์จึงจะมีความสุข

ทำอย่างไร สังคมจึงจะมีความสุข

ทำอย่างไร ประเทศชาติจึงจะมีความสุข

ทำอย่างไร โลกจึงจะมีความสุข

ขงจื๊อ ไม่ได้สอนเรื่อง ความลึกลับทางวิญญาณ โลกหน้า

85

ขงจื๊อ เป็นศาสนา เพราะมีองค์ประกอบเข้าข่าย ดังนี้

๑. มีศาสนา
๒. มีคัมภีร์
๓. มีนักบวช
๔. มีสถานที่อยู่ของผู้สืบศาสนา
๕. มีปูชนียสถานทางศาสนาและพิธีกรรม

86

หลักคำสอน

- ☉ การสร้างคนให้เป็นคนดี
- ☉ ศาสนา เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เป็นอันเดียวกัน
- ☉ คุณธรรมเป็นรากฐานของทุกอย่าง
- ☉ สอนเพื่อโลกนี้และชาตินี้เท่านั้น เน้นหน้าที่ของแต่ละคน

87

ขงจื๊อ จัดความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เป็น ๕ ประเภท

๑. ผู้ใหญ่ → ผู้น้อย หรือผู้ปกครอง → ผู้ที่ปกครอง
๒. บิดามารดา → บุตรธิดา
๓. สามี → ภรรยา
๔. พี่ → น้อง
๕. เพื่อน → เพื่อน

88

ลักษณะพื้นฐานของศาสนาขงจื๊อ

- เน้นมนุษยนิยม
- อยู่กึ่งกลางระหว่างเทวนิยมและอเทวนิยม
- เชื่อว่า ถ้ามนุษย์มีคุณธรรมแล้ว ทุกอย่างก็ปกติ โลกก็ร่มเย็นเป็นสุข

จะทำให้มนุษย์มีคุณธรรมได้อย่างไร ?

89

ความสัมพันธ์ระหว่างศาสนา

- ขงจื๊อ + พุทธ + เต๋า = เต็มเต็มในส่วนที่ขงจื๊อขาด
- ขงจื๊อ + เต๋า = แยกกันไม่ออก, มีอิทธิพลต่อชาวจีนรอบด้าน

	ขงจื๊อ	เต๋า
ต้องการความสุขทางกาย	✓	✗
ต้องการความจริงทางสังคม	✓	✗
ต้องการความสงบทางจิต	✗	✓
เน้นการจัดระเบียบ ด้าน?	ด้านสังคม	ด้านจิตใจ

90

ศาสนกิจในศาสนา

- จารีตประเพณี ; พิธีกรรมที่บรรพบุรุษทำต่อกันมา
- คุณธรรม: ความกตัญญูกตเวที เป็นแกน
- การบูชาเทพเจ้าแห่งฟ้าดิน ดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์
- การเซ่นไหว้

91

๙. ศาสนาคริสต์ (Christianity)

ศาสนาแห่งความรักต่อพระเจ้าและมนุษยชาติ

ศาสนาคริสต์ เกิดในประเทศปาเลสไตน์ พ.ศ. ๕๔๓
วิวัฒนาการมาจากศาสนายูดาห์
ใช้คัมภีร์ของศาสนายูดาห์ (Tora)

92

หลักคำสอน

ใช้บัญญัติ ๑๐ ประการของศาสนายูดาห์

ศาสนายูดาห์

- **อนุรักษคำสอนเดิม**
  - ☞ จงรักพระเจ้า
  - ☞ จงรักเพื่อนบ้านเหมือนรักตนเอง
- **ปฏิรูป**
  - ☞ พระยะโฮวาห์เป็นพระบิดาของชาวฮิว
  - เปลี่ยนเป็นพระบิดาของมนุษยชาติ
  - ☞ พระเจ้าสัมพันธ์กับมนุษย์ ดุจนายกับบ่าว
  - เปลี่ยนเป็นดุจดิดากับบุตร
  - ☞ รักเพื่อนบ้านฮิว เปลี่ยนเป็นรักมนุษยชาติ
- **ปฏิวัติ**
  - ☞ ดาต่อตา ฟันต่อฟัน เปลี่ยนเป็นอย่าโต้ตอบความชั่วด้วยความชั่ว
  - ☞ จงรักมิตรเกลียดชังศัตรู
  - เปลี่ยนเป็น จงรักศัตรูของท่าน

93

คริสต์ สอนให้มนุษย์:-

๑. มีเมตตากรุณา
๒. รักกันระหว่างพี่น้อง
๓. ทำความดีเพื่อความดี
๔. เห็นแก่บุญมากกว่าทรัพย์สิน
๕. แสวงหาคุณธรรม
๖. รู้ความกรุณาของพระเจ้า
๗. รู้ความขัดแย้งกันระหว่างพระเจ้ากับเงิน
๘. เข้าใจหลักการคบกัน
๙. เข้าใจความสุขทางจิตใจ

๙๔

94

หลักความเชื่อและจุดหมายสูงสุด

- เป็นศาสนาเอกเทวนิยม
- เชื่อว่า พระเยซู คือพระเจ้าผู้ช่วยให้รอด, เป็นแสงสว่างของโลก
- โลกเป็นโลกชั่วคราว
- นรก-สวรรค์ เป็นนิรันดร์
- ชีวิตในโลกนี้มีเพียงครั้งเดียว สำหรับสร้างบุญ-บาปเพื่อโลกหน้า

95

ลักษณะพื้นฐาน

- ☀ เป็นเอกเทวนิยม “พระยะโฮวาห์”
- ☀ พระยะโฮวาห์ : พระบิดา พระบุตร พระจิต
- ☀ พระยะโฮวาห์ เป็นบ่อเกิดแห่งคุณธรรมต่าง ๆ
- ☀ พระยะโฮวาห์ เป็นผู้สร้าง รักษา และทำลายโลก

96

นิกายในศาสนาคริสต์

แบ่งตาม

๑. ความแตกต่างทางความเห็น

๒. ความแตกต่างทางความประพฤติ

คริสต์ศาสนา แบ่งเป็น ๓ นิกาย

โรมันคาทอลิก
(Roman Catholic)

โปรเตสแตนท์
(Protestant)

ออร์ทอดอกซ์
(Orthodox)

97

ศาสนกิจในศาสนา

๑. สืบล้างบาป
๒. สืบกำลัง
๓. สืบมหาสนิท
๔. สืบแก้บาปหรืออภัยบาป
๕. สืบสมรส
๖. สืบบวช
๗. สืบเจิมครั้งสุดท้าย

98

๑๐. ศาสนาอิสลาม (ISLAM)

สังคริทธิทาและการมอภายถวยชีวิตแ

ที่เกิด:	ประเทศซาอุดีอาระเบีย พ.ศ. ๑๑๓๓
ศาสดา:	นบีมุฮัมมัด
รากศัพท์:	อิสลามะ แปลว่า การอ่อนน้อมต่อพระเจ้า
สาวก:	มุสลิม คือ ผู้ยอมมอภายถวยชีวิตแก่พระอัลเลาะห์
ลักษณะ:	เอกเทวนิยม
คัมภีร์:	อัลกุรอาน (Al-guran) หรือที่เรียก Koran หะดิษ คือ คัมภีร์ที่สาวกของพระนบีมุฮัมมัดจดไว้

99

หลักคำสอน

ความเชื่อพื้นฐานในศาสนาอิสลาม

- เน้นเรื่อง **ศรัทธา** หรือ **ความเชื่อ** จะสงสัยไม่ได้
- พระอัลเลาะห์ เป็นพระเจ้าองค์เดียว
- มุสลิมเชื่อว่า
  ๑. พระอัลเลาะห์มีจริง
  ๒. เชื่อในเทพบิรวาร หรือเทวทูต
  ๓. เชื่อในคัมภีร์อัลกุรอาน เป็นคัมภีร์ที่สมบูรณ์ที่สุด
  ๔. เชื่อในตัวแทนพระอัลเลาะห์
  ๕. เชื่อในวันสิ้นโลก
  ๖. เชื่อในกฎกำหนดสภาวะของพระอัลเลาะห์

100

หลักคำสอนทั่วไป

สอนให้:

- ☹ มีเมตตากรุณาต่อกัน
- ☹ กตัญญูทวยที่ต่อบิดามารดา
- ☹ สมรสแล้วห้ามหย่าร้าง และห้ามผิดประเพณี
- ☹ ไม่ให้ดื่มสุราเมรัย และยาเสพติดต่าง ๆ
- ☹ ไม่ให้ออกดอกเบีย รับสินบน ให้สินบน กักตุนสินค้า ทูจริต

101

หลักคำสอนทั่วไป (ต่อ)

- ☹☹ หลักการคบกัน
- ☹☹ ไม่ให้ฆ่าลูกตนเอง
- ☹☹ ไม่ให้นับถือสิ่งอื่นมาทัดเทียมพระอัลเลาะห์
- ☹☹ ต่อต้านความอยุติธรรม
- ☹☹ ให้รักความยุติธรรม
- ☹☹ หลักการตัดสินความ
- ☹☹ ไม่ให้บังคับนับถือศาสนา

102

สรุปลักษณะพื้นฐานของศาสนาอิสลาม

๑. เป็นเอกเทวนิยม
๒. เป็นศรัทธานิยม
๓. มีคำสอนเข้าใจง่าย
๔. เน้นภาคปฏิบัติ ไม่สนใจทฤษฎี พิธีกรรม
๕. ส่งเสริมความเสมอภาค ภราดรภาพ และการช่วยเหลือกันระหว่างมุสลิม
๖. ส่งเสริมเทศน์ร่ำवास การแต่งงาน
๗. เน้น **โลกหน้า** มากกว่าโลกนี้
- ๘.ต่อต้านอบายมุข และความอยู่ดีศรีธรรมทุกรูปแบบ
๙. ห้ามเชื่อเรื่องโหราศาสตร์ ไสยศาสตร์

103

คำสอนของอนบีมุฮัมมัด

๑. การแสวงหาความรู้
๒. จงศึกษาตั้งแต่อยู่ในเปลจนถึงหลุมฝังศพ
๓. จงไปแสวงหาความรู้ แม้จะต้องไปไกลถึงเมืองจีน
๔. ความรักประเทศชาติ เป็นส่วนหนึ่งของศาสนา
๕. จงทราบว่า เนื้อก้อนหนึ่งในร่างกายเมื่อดี ร่างกายก็ดีตาม เมื่อมันเสีย ร่างกายก็เสียตาม เนื้อก้อนนั้นคือ **หัวใจ**
๖. ใ้ไม่อนุญาตผู้ชายสำหรับ ทอง เงิน เสื้อผ้าไหม
๗. การเป็นทหารอยู่เวรยามเพียงคืนเดียว ได้ผลมากกว่า ๑๐๐ คืนของการทำนมาชและการถือศีลอด

104

นิกาย ๒ นิกาย

	ซุนนี	ชีอะห์
คัมภีร์	อัลกุรอานและหะดีษ	อัลกุรอาน
สถานที่	อาหรับ อาฟริกา ตุรกี	อิหร่าน อิรัก อินเดีย
สัญลักษณ์	ใช้หมวกขาว	ใช้หมวกแดง
ตำแหน่งสูงสุด	กาหิบ	อิหม่าม

105

ศาสนกิจ

มุสลิมมีกิจ ๕ อย่าง :

๑. ปฏิญาณว่า ไม่มีพระเจ้าอื่นนอกจากอัลเลาะห์
๒. ทำนมาช (ละหมาด) วันละ ๕ ครั้ง
๓. บริจาคทาน (ซะกาต) เพื่อขัดเกลาจิตใจให้สะอาด
๔. ถือศีลอด (อัส-ศิยาม = การละเว้น การยับยั้ง)
๕. ประกอบพิธีฮัจญ์ (ฮัจญ์ = การมุ่งไป การเยือน)

106

๑๑. ศาสนาสิกข์ (Sikhism)

ศาสนาแห่งมิตรภาพและภราดรภาพ

107

สถานที่เกิด	ประเทศอินเดีย ปี พ.ศ. ๒๐๑๒
ที่มาของคำสอน	มาจากคำสอนที่เด่นๆ ศาสนาฮินดูและอิสลาม
ลักษณะ	ประนีประนอม
ศาสนา	นิกาย (อูนิคัส: ฝั่สงบ มีเมตตากรุณา เคารพธรรม นักคิด นักประพันธ์ นักศาสนา)
วิธีประกาศศาสนา	ครูนาหนักแสดงตัวว่าเป็นทั้งฮินดูและอิสลาม
คัมภีร์	ครันละ (คันละ ; คัมภีร์) สาหิบ (พระ)
สัญลักษณ์	

108

หลักคำสอน

๑. สอนถึงความเป็นเอกภาพของพระเจ้า
๒. ควรตัดกิเลส
๓. ทำสมาธิเพื่อเข้าถึงวิมุตติ โดยการเพ่งพระเจ้าเป็นอารมณ์ และปริกรรมถึงพระนามของพระองค์ด้วยความจงรักภักดี

109

ลักษณะพื้นฐาน

๑. เอกเทวนิยม (มีหลายพระนาม ชาวโลกเรียกต่างกัน)
๒. โลกนี้เป็นโลกจริง ไม่ใช่โลกมายา
๓. คนยิ่งใหญ่ด้วยอาตมัย หรือมณะ
๔. เชื่อว่ากรรมสามารถให้ผลทั้งชาตินี้และชาติหน้า
๕. วิญญาณเป็นอมตะ
๖. จุดหมายสูงสุดของศาสนาสิกข์ คือ หลุดพ้นจากความทุกข์ เกิดแก่เจ็บตาย เข้าถึง วิมุตติ อยู่ร่วมกับพระเจ้านิรันดร์
๗. ไม่สนับสนุนนักบวชต่อต้านการถือชั้นวรรณะ การอาบน้ำล้างบาป การบูชารูปเคารพ

110

นิกายในศาสนา

สิกข์มี ๒ นิกาย ได้แก่

๑. นิกายน่านักป็นนิ หรือ สัทธศรี
ดำรงชีวิตอย่างเรียบง่าย
โกนผม โกนหนวดได้

111

๒. นิกายฆาลสา หรือ สิงห์

ต้องรับ “กกะ” ๕ ประการ คือ

๑) เกษา ไว้ผม หนวด เตรายาว ไม่ตัด

๒) กังฆา หวีไว้สำหรับหวีผม

๓) กัจฉา กางเกงขาสั้น

๔) กดา กำไลทำด้วยมือ

๕) กิรปาน ดาบ (ชาวสิกข์จำลองดาบไว้ในมวยผม)

เมื่อรับ “กกะ” จึงมีนามต่อท้ายว่า ซิงห์

112

มีหลักปฏิบัติ:-

๑. นับถือศาสดาทุกองค์เป็นบิดา ตนเป็นบุตร
๒. นับถือที่เกิดของคุรุโควินทสิงห์ คือ เมืองปาดลินบุตร
๓. นับถือวรรณะ
๔. ห้ามทะเลาะระหว่างสิกข์
๕. พลีชีพเพื่อศาสนา
๖. ไม่มั่วสวาท

113

๗. เว้นแต่งกายหรุหร่า ไว้สาระ

๘. ไม่เป็นอยู่อย่างฟุ่มเฟือย

๙. ไม่เกี่ยวข้องกับผู้ที่ปฏิบัติกับต่อศาสนา

๑๐. ไม่คบกับคนไม่ส่งเสริมการรบ

๑๑. ห้ามเกี่ยวข้องกับคนเบียดเบียนชาติ

๑๒. พึงขี้ม้า ฟันดาบ และมวยปล้ำ

๑๓. ห้ามใช้สีแดง

114

ศาสนกิจในศาสนา

กิจที่พึงกระทำให้เกิดขึ้น มี ๗ อย่าง คือ

๑. เลือกสถานที่สะดวกและสงบ
- ๒.ชำระร่างกายให้หมดจดและบริสุทธิ์
๓. ไม่พูด ไม่คิดถึงเรื่องอื่น
๔. เข้าใจและเชื่อมั่นนบพระกรรม
๕. ทำใจให้เป็นสมาธิ เฝ้าพระเจ้าเป็นอารมณ์
๖. ปฏิบัติเป็นนิจ
๗. ทำกรรมในเวลา ๓-๖ นาฬิกา (อมฤตเวลา)

15

๑๒. ศาสนาบาไฮ (Bahá'ism)

สถานที่	อิหร่าน
เวลา	พ.ศ. ๒๔๐๖
ศาสนา	ภาษาอูลลาห์ (บาบีของพวก Báb)
หลักคำสอน	เพื่อสมานสามัคคี
สัญลักษณ์	
สถานที่ศักดิ์สิทธิ์	เมืองไฮฟาและเมืองอักคา ประเทศอิสราเอล
คัมภีร์	คิตาบิ อักดัส

110

หลักความเชื่อ

๑. เชื่อว่า พระเจ้ามีองค์เดียว เรียกชื่อต่างกัน
๒. ทุกศาสนามาจากแหล่งเดียวกัน คือ พระเจ้าองค์เดียวกัน
๓. ทุกศาสนามีจุดประสงค์อย่างเดียวกัน สอนต่างกัน สภาพแวดล้อมต่างกัน
๔. มนุษย์ทุกคนเป็นญาติพี่น้องกัน

117

หลักคำสอน

๑. สอนให้มีเมตตา
๒. สอนให้รักมนุษยชาติ
๓. สอนให้เข้าใจสังขาร
๔. สอนถึงความเสมอภาคของชายหญิง
๕. สอนถึงความเสมอภาคทางการศึกษา
๖. สอนให้ขจัดช่องว่างระหว่างฐานะ

118

หลักคำสอน (ต่อ)

๗. สอนให้สร้างศักดิ์ศรีในตน ให้พึ่งตนเอง
๘. การทำงานเป็นการบูชาพระเจ้า
๙. ให้ศึกษาทั้งศาสนาและวิทยาศาสตร์
๑๐. ให้เห็นความสำคัญของการสวดมนต์
๑๑. สันบสนุนมาราสา ไมไ่ช่นกบวช
๑๒. การกระทำสำคัญกว่าคำพูด

๑๑๗

119

บรรณานุกรม

บุญมี แท่นแก้ว. (2548). *ปรัชญาศาสนา*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

พิน ดอกบัว. (2548). *ปรัชญาสุภาษิตแห่งชีวิต*. กรุงเทพฯ: ศิลปบรรณาการ.

พิน ดอกบัว. (2549). *ศาสนาเปรียบเทียบ* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ศิลปบรรณาการ.

120